

Ændringsforslag nr. 14 og 15 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 11 og 5.

Ændringsforslag nr. 16 betragtedes som *bortfaldet* efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1-3, 9, 10 og 13.

Ændringsforslag nr. 17 og § 2, således ændret, *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 18 betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 9.

§ 3 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19 om indsættelse af en ny paragraf *vedtoges* med 116 stemmer mod 20.

Ændringsforslag nr. 21 om en ny affattelse af § 4 *vedtoges* med 106 stemmer mod 30.

§ 4 i den ændrede affattelse *vedtoges* uden afstemning, idet ændringsforslag nr. 20 om, at § 4 udgår, betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1.

Lovforslagets overgang til tredje behandling *vedtoges* uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til at gennemgå den kommunale styrelseslov [af Egon Jensen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XLIV) findes i tillæg A. sp. 2563, fremsættelsen i tidenden sp. 3727).

Forslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Kommunerne og amtskommunerne tjener som bekendt mange forskellige formål i samfundslivet, men der gør sig to hovedsynspunkter gældende. Vi ønsker, at kommunerne og amtskommunerne indgår som effektive led i vor samlede administration, således at de varetager størstedelen af de lokale og regionale forvaltningsopgaver. Samtidig ønsker vi, at de skal danne en tidsvarende ramme for nærdemokratiet.

Det er navnlig ved kombinationen af disse to faktorer, vi her i landet søger at sikre, at den offentlige administration bliver effektiv, men samtidig smidig og menneskevenlig. Det kan derfor ikke undre nogen, at netop spørgsmålet om den kommunale styrelsesform giver anledning til diskussion.

Ved kommunalreformen med dens kommunesammenlægning og indførelse af en fælles styrelseslov for alle kommuner uden for København var det måske især effektiviteten og systematikken, der var udgangspunkt for overvejelserne. I den debatbog om det nære samfund, som venstre udsendte i fjor, er der peget på, at dette kan have været medvirkende til den stigende fornemmelse af overadministration og umyndiggørelse, som gør sig gældende blandt borgerne.

Ud fra en liberal opfattelse er det afgørende, at sådanne tendenser forebygges. Den enkelte må søges sikret størst mulig frihed og direkte indflydelse på det, der vedrører ham i hverdagen. Der er derfor i venstres oplæg peget på en række muligheder for at tilføre det kommunale samfund mere af denne del af det liberale syn på samfundsforholdene. Regeringen ser derfor med sympati på forslaget om en gennemgang af den kommunale styrelseslov ud fra dette synspunkt. Regeringen er enig i, at problemerne eksisterer, og at vi må se, hvad der konkret kan gøres.

Man må imidlertid være opmærksom på, at en væsentlig del af de mangler, der påpeges, navnlig i forbindelse med den kommunale informationsvirksomhed, egentlig ikke skyldes styrelsesloven, den er alene en ramme, inden for hvilken forhandlingerne og beslutningerne finder sted, ligesom den indeholder de fundamentale regler om den

[Indenrigsministeren.]

økonomiske administration og tilsynet. Uden for disse rammer er der rige muligheder for orientering af borgerne og for gennem afholdelse af borgermøder og kommunefstemninger at indhente disses syn på sagen, inden de afgørende beslutninger træffes. Styrelsesloven udelukker f. eks. heller ikke, at en kommunalbestyrelse kan give de kredse, der benytter kommunale institutioner, en væsentlig medindflydelse på institutionernes forhold. Mange kommunalbestyrelser og amtsråd gør prisværdige anstrengelser for på egen hånd at finde frem til de rette løsninger i disse henseender, og dette er i sig selv en god metode. Tvangsdemokrati skal man være forsigtig med at indføre; man risikerer, at det stivner.

Også andre sider af spørgsmålet om nærdemokrati er afhængig af andet end den formelle styrelseslov; jeg behøver blot at nævne den afgørende betydning, det lokale politiske foreningsliv har for demokratiet både her og i kommunalbestyrelserne. Tilsvarende betydning har pressen. I det hele taget er den enkelte borgers interesse i aktivt at deltage i det kommunale liv afgørende for dette, og jeg erkender, at vi her har et vigtigt pædagogisk ansvar for, at denne interesse ikke sygner hen.

Styrelseslovgivningen kan i et vist omfang bidrage ved at ordne forholdene, således at der ikke er væsentlige hindringer for, at folk med et normalt arbejde kan påtage sig kommunale hverv, og ved at sikre åbenhed i det kommunale arbejde. Men den væsentligste pædagogiske indsats ligger andre steder, i hjemmene, i skolen og i foreningerne.

Jeg vil gerne fremhæve, at en række af de spørgsmål, der omtales i forslaget, er søgt eller søges løst i de særlige lovgivninger, som gælder for de enkelte arter af kommunale institutioner eller foransæltninger. Jeg tænker her på reglerne om skolenævn, om forældreindflydelse i daginstitutioner og på de forbedringer, som indføres i den nye planlægning til sikring af, at borgerne får reel

mulighed for at øve indflydelse på beslutninger vedrørende arealanvendelsen.

I denne folketingssamling har der været fremsat to forslag vedrørende den kommunale styrelseslov, som har sammenhæng med det foreliggende forslag.

Først fremsatte det kommunistiske parti et forslag om en lovændring, således at medlemstallet i kommunalbestyrelsen blev udvidet meget væsentligt. Over for dette forslag gjorde jeg gældende, at en sådan udvidelse ville medføre en fundamental ændring af den kommunale styrelsesordning her i landet.

Dernæst har centrum-demokraterne fremsat forslag til folketingsbeslutning vedrørende ændring af styrelsesloven, således at kommunalbestyrelserne og amtsrådene får mulighed for at bestemme, at borgere og presse skal have adgang til at overvære møder i kommunale og amtskommunale udvalg. Til dette forslag havde jeg den indvending, at det indebar en risiko for, at de realitetsforhandlinger, som finder sted i de stående udvalg, blev forskudt til private møder.

Begge forslagene fortjener imidlertid den nøje overvejelse, de nu er genstand for i kommunaludvalget.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at der bør foretages en gennemgang af den kommunale styrelse, således at vi kan få en samlet vurdering af de forskellige tanker og forslag, som har været fremme. Jeg er endvidere enig i, at en sådan gennemgang må tage udgangspunkt i den kommunale styrelseslov, men man må være opmærksom på, at det i nogle tilfælde givetvis vil være således, at formålene kan opnås uden ændring af styrelsesloven, men f. eks. gennem vejledningsvirksomhed og eventuelt ved, at indenrigsministeriet ændrer normalstyrelsesvedtægten på visse punkter. I disse og andre tilfælde kan det vise sig at være en særlovgivning, der trænger til at ændres.

Jeg er derimod noget tvivlende med hensyn til den form for en sådan gennemgang, der er foreslået, nemlig at nedsætte en

[Indenrigsministeren.]

kommission. Det er jo samtidig foreslået, at der skal gælde en ret kort frist for arbejdet, for at eventuelle ændringer kan træde i kraft i forbindelse med næste kommunevalg. Jeg ville nok foretrække, at indenrigsministeriet nedsatte en snæver gruppe af sagkyndige med den opgave at fremlægge kommenterede forslag og ideer til styrkelse af nærdemokratiet i kommunalforvaltningen. En sådan gruppe vil kunne sammen sættes således, at der bliver mulighed for at drage nytte af det erfaringsmateriale og af de forskningsmetoder, der anvendes i moderne samfundsvidenskab. Jeg vil fuldt ud kunne tiltræde en opfordring fra folketinget til at foretage gennemgangen på denne måde. Det er en selvfølge, at folketingets kommunaludvalg i givet fald vil blive løbende underrettet om et sådant arbejdes forløb. Resultatet vil kunne forelægges for folketinget i god tid inden næste kommunevalg i form af en redegørelse, ledsaget af de fornødne forslag til ændring i lovgivningen.

Dette kan vi imidlertid drøfte nærmere, og jeg ser frem til et frugtbart samarbejde med kommunaludvalget angående denne sag.

Lindholt (FP):

Der er ikke mange boller på suppen i dette forslag. Jeg synes nok, motiveringen for fremsættelse af forslaget er noget spinkel, men det er da muligt, at socialdemokratiet har andre ting, der burde tages med i denne kommissionsbehandling.

Vi er da enige i, at styrelsesloven, selv om den er ny, og selv om den i og for sig også har fungeret særdeles tilfredsstillende, vel nok kan indeholde ting, der kunne trænge til en justering. Vi er derfor enige i, at der bør nedsættes en sådan kommission.

Jeg kan med det samme sige, at jeg kan ikke helt være enig med indenrigsministeren i hans forslag om at nedsætte en snæver gruppe af indenrigsministerielle embedsmænd. Jeg mener, at disse spørgsmål i høj grad vedrører det folkevalgte element inden for den kommunale styrelse, således at forslag om ændringer også oprindeligt må komme fra parlamentarikerne. Derfor mener jeg, det er det rigtige, at man nedsætter en

kommission, der bør bestå af parlamentarikere mere end af embedsmænd.

Vi er indstillet på en velvillig behandling af forslaget i udvalget.

Aksel Pedersen (V):

Uden at jeg vil antyde, at kommunesammenlægningen var forkert, så er der dog noget paradoksalt i, at man nu på anden måde forsøger at skaffe det nærdemokrati, som de små kommuner før repræsenterede. Vi har et lovforslag, der er fremsat i indeværende samling, gående ud på det nære samfund. Jeg tænker her på forslaget om forhøjelse af antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer og forslaget om offentlige udvalgs møder. Det tyder på, at man finder, der er behov for at få noget mere lagt ind i kommunernes styrelseslov.

Forslaget til folketingsbeslutning om en kommission til at gennemgå den kommunale styrelseslov påkalder jo velvilje, selv om jeg ikke vil undlade at sige, at jeg synes, der vises en stor iver fra de kommunale instanser rundt omkring for at få borgerne med ind i arbejdet og i beslutningsprocesserne. Jeg er således vidende om, at der mange steder sidder borgergrupper, der forsøger i fællesskab at planlægge den by og egn, de har med at gøre, og inden for skolearbejdet er der jo mange forældregrupper, der med interesse følger deres børns skole.

Jeg er bange for, at et af de største problemer ligger i den ulighed, der økonomisk og tidsmæssigt er mellem de forskellige befolkningsgruppers muligheder for deltagelse i det kommunale arbejde, og det problem synes for mig at være ret uløseligt.

Loven levner jo mulighed for at tage ikke-valgte med ind i det kommunale arbejde, om de ellers er villige til det. Jeg vil heller ikke forbigå, at der med tilsynsmyndighederne er lagt en vis dæmper på kommunernes arbejde, så det virker mere interesseløst over for befolkningen. Samtidig kolliderer ønsket om at være mange med i arbejdet og ønsket om stor offentlighed i arbejdet med et krav om godt og hurtigt udvalgsarbejde. Det er også ting, der er ret uforenelige.

Med disse bemærkninger vil venstres gruppe gerne være med til at se på forslaget i kommunaludvalget.

Ingomar Petersen (RV):

Vedrørende det forslag til folketingsbeslutning, vi her drøfter, er der efter det radikale venstres mening tre væsentlige punkter, som det givet er formålstjenligt at få indgående drøftet med henblik på forbedringer.

Derimod kan man måske være lidt tvivlende over for, om det vil være helt rigtigt at nedsætte en sådan kommission, hvis det skal forstås efter traditionelt mønster. Hvis man virkelig skal have drøftet nogle af disse spørgsmål om mere offentlighed og mere nærdemokrati og nærmere kontakt til borgerne, så skulle man måske i udvalget drøfte formen for dette arbejde, om en eller anden utraditionel form måske kunne være bedre, så der også ud over embedsmænd og politikere måske kunne være borgere og eventuelt presse med i et sådant arbejde.

Om det første punkt, offentligheden i det kommunale arbejde, vil jeg gøre nogle principielle betragtninger. Samfundsmaskineriet er blevet så kompliceret, at det i dag er svært for den enkelte at forstå ret meget af det, at forstå hvordan beslutninger, der påvirker éns egen og andres, ja, alles tilværelse, egentlig bliver truffet, og mangelfuldheden og skævheden i informationsdækningen medfører ofte misforståelser og misopfattelser, således at disse ting får en urimelig stærk placering.

Med hensyn til styringen, som er det andet punkt, kan man jo godt diskutere som kommunalmand, om den styrelseslov, vi i dag har, virkelig formår at styre, samordne den fysiske og økonomiske planlægning. Jeg kan godt stille mig lidt tvivlende over for det. Det er ikke muligt at arbejde med samfundets styringsproblemer, uden at der virkelig foretages en samlet vurdering af de udviklingstendenser, der er fremherskende, og hvordan får man egentlig sammenhæng inden for de handlinger, man sætter i gang? Jeg tror, det er et spørgsmål, om den nuværende udvalgsopbygning i de kommunale instanser er den mest hensigtsmæssige, når en samlet styring fysisk og økonomisk i kommunen og sammen med staten bliver mere og mere tvingende nødvendig. I et samfund, der som det danske er nået langt i henseende til økonomisk og social udvikling, vil der være mange blokeringer og megen ulyst over for tanken om dyb indgriben i

kendte mønstre, men jeg tror, det bliver nødvendigt.

Det tredje punkt drejer sig om borgernes deltagelse i beslutningsprocessen. Kommuner og amter er blevet større, og der er skabt afstand mellem den enkelte borger og beslutningstagerne. Det er vel egentlig en udvikling, ingen direkte har ønsket. Vi må skabe større interesse for samfundsudviklingen som helhed; gør vi ikke dette, så kan det godt blive farligt for den fremtidige eksistens for vor demokratiske tilværelse. Det er af stor betydning, at befolkningen på en mere omfattende og dybtgående måde inddrages i debatter og problemer og løsninger inden for de lokale miljøer. Så kan vi jo spørge os om, hvordan borgerne sikres større andel i beslutningsprocesserne. Det er en opgave at skabe samvirke mellem kommunestyret og de initiativrige grupper, der måtte findes i kommunen, f. eks. i spørgsmålet om byudvikling og opførelse eller udvidelse af institutioner eller lignende. Idealet må være, at den enkelte kan deltage i det, han eller hun har lyst til, og overlade ansvaret til andre på områder, hvor man ikke ønsker at deltage direkte.

Jeg kan sige, at vi fra det radikale venstre positivt vil gå ind i et udvalgsarbejde om dette og meget nøje drøfte formen for, hvorledes vi skal nå til et bedre grundlag, nå til en bedre styring i vort samfund, en bedre styring ikke alene inden for kommunens rammer, men også i samarbejde med staten.

Karen Thuroe Hansen (KF):

Da mit partis ordfører, hr. H. C. Toft, ikke kan være til stede her i dag, vil jeg gerne på den konservative gruppes vegne fremføre et par bemærkninger til det socialdemokratiske forslag om nedsættelse af en kommission til at gennemgå den kommunale styrelseslov.

Det er vores opfattelse, at der allerede i vid udstrækning er stor åbenhed mellem borgerne og de lokale myndigheder. Naturligvis kan der af og til opstå problemer, men som regel klares disse på helt lokal basis uden direkte indblanding fra lovgivningsmagtens side. Ser man på revisionsdepartementets kritiske bemærkninger med hensyn til nedsættelse af kommissioner for både dette og hint, må der være grund til overvejelse om nødvendigheden af nedsættelse af

[Karen Thuroe Hansen.]

netop denne kommission. Det konservative folkeparti er lidt skeptisk med hensyn til nytten af denne kommission, men vi vil dog medvirke positivt ved behandlingen i udvalget, hvor vi regner med yderligere oplysninger om hensigten med forslaget end de få bemærkninger, der ledsager forslaget.

Jes Schmidt (CD):

Forslaget kommer efter min mening til rette tid. Det er godt 4 år siden, vi har gennemført kommunalreformen, vi har 4 års erfaringer bag os, og der er 4 år til næste kommunalvalg. Derfor er tidspunktet meget gunstigt. Der er talt meget teori om nærdemokrati og om det kommunale arbejde, men når man har været med i kommunalt arbejde i mange år, så ved man, at der findes en del problemer, som trænger til at kulegraves. Om det så skal ske igennem en kommission eller gennem et tjenestemandsudvalg, det får vi så snakke om i udvalget.

Henning Philipsen (SF):

Vi kan give tilslutning til, at man nedsætter en sådan kommission, som forslaget til folketingsbeslutning beder om. Men lad mig føje et par bemærkninger til yderligere. Jeg skal ikke gøre det så forfærdelig langt.

Hvis nu denne kommission bliver nedsat, må man forsøge på virkelig at tage alle sine højtidelige erklæringer om nærdemokrati, om borgermøder, om nævn og udvalg alvorligt og forsøge at give alle disse højtidelige erklæringer et mere konkret indhold, ikke mindst set fra borgernes side. I de 2½, snart 3 år, jeg har været medlem af folketinget, har jeg, jeg ved ikke hvor mange gange, hørt disse udtalelser om nærdemokrati, borgermøder, nævn og udvalg, og der er for så vidt ikke kommet så forfærdelig meget ud af det, udover at man har inviteret borgerne, og så har man sagt til dem: så kan I for øvrigt gå hjem og passe jer selv, vi skal nok selv træffe de beslutninger, der skal træffes, for det er vores adkomst, sådan er det nu engang.

Hvis man mener noget med det, man siger her — det går jeg ud fra at forslagsstillerne gør — så burde man, selv om jeg ved, forslagsstillerne ikke ønsker det, efter min opfattelse alvorligt tage under overvejelse at få indført lokalrådene i den kommunale

forfatning. Herigennem får man efter min opfattelse virkelig mulighed for, at borgerne ikke blot får en fornemmelse af, at de har en forbindelse til den lokale kommunalbestyrelse, men at det også betyder noget, hvis borgerne kommer til at beskæftige sig med problemerne og får et direkte ansvar for de opgaver, som en kommunalbestyrelse måtte lægge ud til lokalrådene.

I den forbindelse vil jeg godt pege på, hvis der skulle komme en sådan kommission, hvad jeg gerne ser, at denne kommission må kunne drage megen nytte af det materiale, som ligger fra kommunalreformkommissionen i forbindelse med gennemførelsen af kommunalreformen, som jo trådte i kraft pr. 1. april 1970.

Til sidst to ord om kommissionens sammensætning. Jeg er enig med tidligere ordførere, som har givet udtryk for, at i denne sag burde det ikke udelukkende være en kommission sammensat af embedsmænd — embedsmændenes fortræffelighed ufortalt. Det forekommer mig rigtigere, at der foruden embedsmændene i denne kommission også kom en deltagelse af kommunalpolitikere såvel som parlamentarikere her fra folketinget for ligesom at give denne kommission den rigtige sammensætning.

Jeg skal til slut bare gentage: jeg vil gerne opfordre til, at man, når kommissionen bliver nedsat, bl. a. giver kommissionen det kommissorium at prøve på endnu en gang at overveje, om man ikke på en eller anden facon kan indføre lokalrådene i den kommunale forfatning. Før man gør det, så får ordene, som man anvender, ikke så forfærdelig meget indhold.

Bracher (KrF):

I bemærkningerne til forslaget står der:

„I forbindelse med gennemførelsen af kommunalreformen har en række problemer omkring den kommunale styrelseslov og nærdemokratiet vist sig i det kommunale arbejde og i den offentlige debat.“

Når der opstår en række problemer, så må man jo prøve på at løse dem. Disse problemer har vel nok en del at gøre med det, som sker i offentligheden netop i vor tid, at interessen for det, der foregår i byråd og også i folketinget er stigende blandt den almindelige befolkning. Det viser sig deri, at der oprettes lokalråd og borger- og beboerfore-

[Bracher.]

ninger, og disse vil naturligvis også gerne have en indflydelse.

Der nævnes også i bemærkningerne, at disse små enheder har deres værdi. Vi tror absolut på i kristeligt folkeparti, at det er af meget stor værdi, når befolkningen som sådan begynder at interessere sig for både det lovgivende og det administrative arbejde. Der har været flere eksempler på det i den senere tid, hvor borgere simpelt hen har reageret over for det, som man har bestemt fra myndighedernes side. Vi behøver bare at tænke på Farumcenteret og det, der nu er på tale ude i Valby omkring Toftegårdcenteret, hvor borgerne jo gennem lokalråd og på andre måder har prøvet at gøre de lovgivende myndigheder opmærksom på, at man ikke er så interesseret i det, de har tænkt på. Jeg kan også nævne Vesterbro Miljøværn, som jo også er afledt af lokalrådet derude på Vesterbro, hvor man også tager lokale sager op.

Der må naturligvis tages hensyn til det, der sker i befolkningen, og det er da muligt, man på en eller anden måde skal ændre noget i den ikke særlig gamle styrelseslov. Om det skal ske gennem nedsættelse af en kommission, det er vi ikke helt sikre på. Kommissioner plejer jo ikke at være særlig hurtigt arbejdende.

Jeg vil gerne spørge forslagsstillerne, om man har tænkt sig en sådan kommission også med repræsentanter for de lokalråd, som nu findes, f. eks. Lokalrådenes Landsorganisation, og de forskellige borger- og beboerforeninger, eller om det udelukkende er tænkt som en kommission af embedsmænd og parlamentarikere, som det har været nævnt flere gange. Vi er altså lidt tøvende over for det. Muligvis er det forslag, som ministeren kom med om en gruppe, som kunne tage disse sager op til gennemgang, en løsning.

Vi er som sagt velvilligt indstillet over for at se på forslaget i udvalget og skal behandle det med stor velvillighed.

Kaj Hansen (DKP):

Kommunistisk parti mener, at den kommunale styrelseslov bør revideres. Da man gennemførte de store kommunesammenlægninger i 1970, fandt vi ikke, at man i den styrelseslov tog tilstrækkeligt hensyn til

de nye forhold, hvorunder borgerne ville komme til at befinde sig i de meget store kommuner, og man glemte jo i nogen grad at skabe forudsætningerne for alt det, som vi kalder nærdemokrati.

Vi har selv stillet forslag om en betydelig udvidelse af antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer, i særdeleshed i de meget store kommuner. Vi har også peget på lokalråd og forskellige andre ting, som burde indgå i en kommunal styrelseslov.

Nu er der stillet forslag om denne kommission. Desværre fremgår det ikke helt af forslaget, hvordan man forestiller sig at denne kommission skal sammensættes. Vi er af den opfattelse, at der må repræsentanter for alle partier med i en sådan kommission eller et sådant udvalg og ikke alene nogle eksperter; det ville også være rigtigt, at der var folk fra kommunerne eller amtskommunerne, som praktisk har disse ting helt inde på livet.

Under arbejdet her kunne man jo prøve at praktisere noget af nærdemokratiet. I stedet for at en kommission eller et udvalg afgiver betænkning, hvorefter der bliver fremsat lovforslag, som skal gennemføres i folketinget, kunne man i første omgang lade et sådant udvalg eller en kommission udarbejde et forslag, og så kunne man jo sende det ud i kommunerne til diskussion i kommunalbestyrelsen, til diskussion i lokalrådene, til diskussion i det hele taget ude i den lokale befolkning. Så kunne man rundt omkring fra kommunerne få sine synspunkter frem, eventuelt gennem ændringsforslag, inden folketinget for alvor begyndte at lovgive om spørgsmålene. Det betyder, at det ikke skal vare så forfærdelig længe, før man sætter et sådant arbejde i gang.

Vi er meget positive over for at få gjort noget ved hele den kommunale styrelseslov, og vi vil da håbe på, at der kommer noget godt ud af dette forslag. Men vi ønsker altså, at den kommission eller det udvalg bliver sammensat på en sådan måde, at vi får alle de politiske partier repræsenteret, og at man får repræsentanter for kommunalbestyrelserne og amtskommunerne.

Flygaard (DR):

Man kan for så vidt undre sig, når man blot 4 år efter gennemførelsen af den største kommunalreform i mange år foreslår, at der

[Flygaard.]

nedsættes en kommission til at gennemgå den kommunale styrelseslov. Vi vil imidlertid gerne fra retsforbundets side støtte forslaget.

Forslagsstillerne har gjort nogle bemærkninger til forslaget til folketingsbeslutning. I tilslutning til disse skal det siges, at man bliver jo nødt til i hvert enkelt tilfælde at tage stilling til, hvor langt ned man vil gå i beslutningsprocessen. Man bør nemlig gøre sig klart, at det nok i de fleste tilfælde vil være sådan, at hyggelige sammenkomster i form af borgermøder gør det ikke alene. Der må også en reel indflydelse til, en mulighed for at træffe afgørelse, hvis man skal forvente en større indsats fra borgernes side. Hvis man ikke er villig til at give en sådan indflydelse, kan man efter vor opfattelse lige så godt lade være med at arbejde videre med problemet.

Vi vil gerne være med til at arbejde for en udvikling, der inddrager flere i den aktive beslutningsproces. Vi erkender, at det måske kan komme til at gå ud over det, som nogle kalder effektiviteten. Spørgsmålet er imidlertid, om manglende trivsel både i samfundet og på arbejdspladsen ikke er med til at nedsætte effektiviteten. Fra retsforbundets side deler vi den opfattelse, at det skal være en så hurtigt arbejdende kommission, at den muliggør eventuelle lovændringer inden næste kommunevalg.

Både hr. Henning Philipsen og hr. Kaj Hansen gjorde nogle bemærkninger med hensyn til sammensætningen af en sådan kommission. Jeg vil gerne give tilslutning til disse synspunkter. Hr. Henning Philipsen gjorde tillige nogle bemærkninger omkring lokalråd, som jeg også kan tilslutte mig.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Egon Jensen) (S):

Jeg vil gerne sige tak til indenrigsministeren, og jeg kan faktisk sige det til samtlige ordførere for den tilslutning — enten med megen varme eller med mindre varme — som lå i de bemærkninger, der kom herfra.

Med vores forslag har vi ikke sagt, at den nuværende styrelseslov ikke er brugbar, men når det blev sagt af hr. Flygaard, at

det var mærkeligt, man kom med det foreliggende forslag 4 år efter kommunalreformen, så gør jeg dog opmærksom på, at mange var skeptiske omkring kommunalreformen, og det er vel ikke helt utidigt, at man nu, da kommunalreformen har virket i 4 år, prøver at se efter, om der er ting, der kan gøres bedre, end det blev gjort, da vi fik de store kommuner og, erkendt, lidt større afstand i nogle henseender. Vi har altså ikke sagt, at styrelsesloven er ubrugelig, men vi vil gerne se på, om der er muligheder for at komme i et nærmere forhold kommune og borger imellem.

Jeg er enig med indenrigsministeren i, at der inden for den nuværende styrelseslov er rige rammer. Der er endda rammer, således at man i Farum kan holde folkeafstemning, det hindrer man altså ikke. At kommunalbestyrelsen ikke er forpligtet til at følge en folkeafstemning, det er en helt anden ting, det mener jeg heller ikke den bør være.

I de bemærkninger, vi ledsager vores forslag med, ligger ingen form for mistillid til kommunalbestyrelsesmedlemmer og deres arbejde i almindelighed, men vi ønsker en undersøgelse af, om vi i givet fald kan gøre deres arbejde mere tillokkende, både arbejdsmæssigt og måske også økonomisk.

Indenrigsministeren sagde: normalt er det sådan, at der ikke udelukkes nogen fra kommunalbestyrelsens arbejde. Det er jeg i og for sig enig i, men der ligger dog alligevel det problem, at kommunalbestyrelsesmedlemmer i stor udstrækning består af tjenestemand- og funktionærrepræsentanter, som jeg selv tilhører. Det giver et misforhold i sammensætningen i kommunalbestyrelserne, hvor vi mangler det, vi kalder andre lønarbejdere. Det er et problem, som vi også mener at en kommission eller et arbejdsudvalg i givet fald må tage sig af.

Det er rigtigt, at kommunisterne har fremsat et forslag om at udvide antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer. Jeg har tidligere fra denne talerstol sagt, at det løser intet, men det gør et nærdemokrati endnu mere fjernt ved en stor forsamling, som må indsnævres til et forretningsudvalg, der træffer beslutninger, som den store forsamling bare må tage til efterretning.

Centrum-demokraternes forslag om de åbne udvalgsmøder har jeg også gjort et par bemærkninger om. Jeg mener ikke, det løser

[Egon Jensen.]

noget som helst. Det løser måske et problem for en nysgerrig journalist, der gerne vil deltage i et åbent udvalgsmøde.

Jeg er altså glad for indenrigsministerens bemærkninger. Om det skal være en kommission eller det skal være et snævert arbejdsudvalg, all right, det er vi helt åbne over for, og det vil vi selvfølgelig gerne se på i et udvalg. På den anden side er der jo ordførere her, der har sagt, at vi skal have så bred en kommission som muligt, hvor vi både skal have de politiske partier og de kommunale organisationer med, og vi skal endda også have repræsentanter for lokalråd, hvad det så kan være for en organisation. Vi skal vel nok i udvalget på en saglig og fordragelig måde tale om: hvad gør vi bedst for at få løst disse problemer? Det drejer sig ikke om at lave noget stort, men det drejer sig om at lave noget effektivt.

Jeg vil gerne sige som en generel bemærkning om det forslag, der foreligger fra os, at det, vi peger på, det er ikke, at man skal forsøge at lave nogle slagord omkring den kommunale styrelseslov, omkring nærdemokrati, omkring lokalråd, men det, det drejer sig om for os, det er virkelig at få kigget disse problemer igennem, få nogle realiteter op at stå og få nogle ting, der kan holde, ikke bare slagord og teori.

Til hr. Lindholt, der sagde, at man ville gerne være med, vil jeg gerne sige, der ligger ikke noget i dette forslag, som ikke er nævnt. Det kan godt være, der er andre ting, der kan tages op, men der ligger ingen form for organisationsændring i den kommunale struktur. Når hr. Lindholt siger, at der er ikke mange boller på suppen, og at argumentationen er svag, ja, så er det jo en form for karaktergivning, som jeg også kunne benytte mig af i forbindelse med fremskridtspartiets lovforslag, hvor der ikke altid er lige meget suppe, men måske lidt for megen tynd væde.

Hr. Ingomar Petersen var også inde på de ting, det drejer sig om, og som vi selv har peget på, nemlig offentlighed i arbejdet, spørgsmål om styring og spørgsmålet om borgernes deltagelse.

Jeg vil gøre en bemærkning om lokalråd uden i øvrigt at gå ind i en polemik herom. Man har mange gange været inde på diskus-

sion om lokalråd, men ingen har til dato på nogen som helst overbevisende måde kunnet fortælle, hvad det er lokalrådene skal beskæftige sig med, hvilke områder de skal arbejde i, og hvilken kompetence de i øvrigt skal have. Det er det, jeg mener med, at slagordene helst i fællesskab skulle afløses af en form for realitetstænkning omkring kommunalarbejdet. I den forbindelse er det egentlig interessant at notere sig, at ved skolenævnsvalgene, hvor alle forældre til skolebørn havde adgang til at komme og blev opfordret til at komme, da kom der i nærdemokratiets navn 2 pct. 2 pct. kom der, der manglede altså bare 98 pct. Det er vel det, man kalder det tavse flertal. Hr. Henning Philipsen var også inde på lokalrådene. Jeg synes, vi skal drøfte disse ting, men jeg synes, vi skal drøfte dem ud fra den betragtning, som vi har gjort opmærksom på. Vi har i vores forslag peget på, at borgernes mere direkte deltagelse i kommunale beslutninger, f. eks. gennem borgermøder, nævn og udvalg for lokale interesseområder, må ske uden at tilsidesætte hensynet til, at kommunen også skal være en helhed for planlægning og styring. Deri ligger ganske klart, at kommunalbestyrelsen er valgt for at varetage hele kommunens interesser, og et lokalråd vil i givet fald være valgt til at tage stilling til det område, som et lokalråd i givet fald vil have, mens en kommunalbestyrelse må tage beslutning på tværs af et lokalråd i mange henseender. Men lad det være, vi skal tale om det i et udvalg.

Jeg må sige både til hr. Kaj Hansen og til hr. Flygaard, at spørgsmålet om kommissionens sammensætning har vi mulighed for at drøfte i udvalget. Hvis det er mere effektivt og mere hensigtsmæssigt, det, som indenrigsministeren peger på, all right, så kan vi vel ikke være så forbenede, at vi siger, at fordi det er en indenrigsminister, der siger det, så skal vi absolut være imod. Det, det drejer sig om, er at få et godt resultat.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Jeg vil gerne føje et par bemærkninger til som begrundelse for, at jeg foreslår arbejdsgruppen fremfor den brede kommission. Sagen er den, at jeg frygter for, at den bredt sammensatte kommission, som netop her har tilbøjelighed til at få en meget stor

[Indenrigsministeren.]

bredde, vil blive et tungt og vanskeligt instrument at arbejde med — for tungt og for besværligt i forhold til sagen her.

Sagen er jo den, at den styrelseslov, vi har, fungerer tilfredsstillende, og den er kommet til verden efter et meget grundigt arbejde i en lang årrække i 1960'erne, begyndende allerede før 1960, byggende på alle de erfaringer, som man har i dansk kommunalstyrelse. Det, der nu er dukket op, er en speciel side af vort kommunale arbejde og af spørgsmålet om forholdet til borgerne. Jeg tror, at kommunaludvalget vil være i stand til at give os sådanne retningslinjer igennem det udvalgsarbejde, der nu skal ske, at en arbejdsgruppe vil kunne bearbejde problemet og anvise, hvilke muligheder, der er for at rette på det, og så fremlægge det igen til kommunaludvalget her i folketinget. Med andre ord: i stedet for den bredt sammensatte kommission af politikere, som tager hele sagen op, et arbejde, hvor folketingets kommunaludvalg i højere grad er involveret både ved at udforme kommissoriet og ved at bearbejde forslagene, når embedsmændene har afleveret dem, eller når arbejdsgruppen har afleveret dem. Derfor tror jeg, det vil være hensigtsmæssigt, at vi vælger denne form. Men alt det er jo op til udvalget. Nu har jeg begrundet, hvorfor jeg synes, det er den vej, man bør vælge.

Lindholt (FP):

Jeg havde jo håbet, at hr. Egon Jensen havde sat mere til suppen, men det blev kun til yderligere væde. Jeg havde håbet, at der måske var kommet andre ting frem. F. eks. kunne jeg tænke mig, at kommissionen skulle tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt vi overhovedet skulle bevare amterne eller amtskommunerne. Det var virkelig en opgave at tage op til behandling. Navnlig i forbindelse med den kommunale ændring, vi har fået gennemført med storkommunerne, var der virkelig et område her, hvor jeg synes en kommission burde sætte ind.

Ordføreren for forslagsstillerne (Egon Jensen) (S):

Jeg kan trøste hr. Lindholt med, at der i de tanker, vi har, hverken ligger forslag om ophævelse af et hovedstadsråd eller amtskommuner eller den kommunale struktur i

almindelighed, men hvis hr. Lindholt ellers læser indenad — og det går jeg ud fra hr. Lindholt kan — vil han se, at der ligger en hel del ting i det, som vi har foreslået. Og hvis hr. Lindholt kan bidrage med mere dertil, ud over de almindelige flokler om amtskommuner og hovedstadsråd, så vil vi være psotive.

Lindholt (FP):

Må jeg spørge forslagsstilleren og indenrigsministeren, om man vil være indforstået med, at den kommission som en del af sit kommissorium også får det punkt, at man skal overveje at nedlægge amtskommunerne.

Ordføreren for forslagsstillerne (Egon Jensen) (S):

Hr. Lindholt har kun været i folketinget et halvt år, men efterhånden lærer hr. Lindholt vel, hvordan stemningen er. Jeg synes ikke, vi skal have mere papirusseri og mere spild af offentlig arbejdskraft end højst nødvendigt, og derfor skal den ikke behandle forslag om amtskommunernes nedlæggelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Bay):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om aktieselskaber.

(Lovforslaget (nr. 159) findes i tillæg A. sp. 2691, fremsættelsen i tidenden sp. 5575).

Lovforslaget sattes til forhandling.

K. J. Mortensen (S):

Dette lovforslag er jo et lille — for ikke direkte at kalde det et ubetydeligt — lovforslag; derfor skal jeg også gøre det ganske